

zaaknummer 2011 T 323

23 januari 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. A.W.E.S. van Duyneveldt-Franken, advocaat te
Leiden,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde der Augustijnen en pastoor te
[plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 juni 2011. Op 20 september 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], prior provinciaal van de Orde der Augustijnen.

Op 15 december 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote [naam]. Klager werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. A.W.E.S. van Duyneveldt-Franken. Namens de Orde der Augustijnen is verschenen [naam], prior provinciaal van de Orde der Augustijnen. Betrokkenen hebben hun standpunten toegelicht.

2. De klacht

2.1. Rond 1960 waren de ouders van klager er toe over gegaan hulp te vragen aan de Katholieke Kerk voor hun gezin met 7 kinderen, vanwege het feit dat de moeder van klager leed aan een ernstige ziekte waaraan ze uiteindelijk ook overleed (borstkanker). In het kader van de geboden hulp, veranderden de kinderen uit het gezin destijds van school. Zij gingen voortaan naar een Katholieke school, te weten de [naam]school in [plaats], gelegen naast de [naam]kerk. Klager trad vanaf dat moment veelvuldig op als misdienaar tezamen met aangeklaagde, die pastoor was in de [naam]kerk.

2.2. Klager is van zijn 8e tot aan zijn 14e jaar - te weten van 1960 tot en met 1966 - met grote regelmaat, bijna wekelijks, seksueel misbruikt door aangeklaagde. Dit misbruik vond onder andere plaats in de omkleedruimte bij de sacristie beneden in de kerk, nadat klager zich beneden in of bij de sacristie omkleedde. Het misbruik vond eveneens plaats in privégedeelten van aangeklaagde in de pastorie alwaar klager kwam omdat hij - in opdracht van aangeklaagde dan wel zijn vader - klusjes diende te verrichten voor aangeklaagde in en bij de pastorie. Tevens diende klager soms de pastorie te bezoeken omdat aangeklaagde hem nog wat moest / wilde bijleren i.v.m. het misdienaarschap.

2.3. Aangeklaagde bouwde het seksueel misbruik van klager op. Het begon er mee dat aangeklaagde klager benaderde toen deze zich na de mis in de sacristie beneden in de kerk omkleedde: hij pakte klager van achteren vast en aaide hem en raakte hem onnodig aan. Sindsdien probeerde klager zich na de mis altijd zo snel mogelijk om te kleden om weer weg te zijn uit de sacristie voordat aangeklaagde in de sacristie verscheen. Maar dat lukte vaak niet. Aangeklaagde sloot de deur van de sacristie soms af. Op enig moment zette aangeklaagde klager ook klem tegen een muur of in een hoek en ging hij klager betasten en zoenen. Aangeklaagde was een grote man en diens gedrag intimideerde klager als kind enorm. Aangeklaagde stak ook zijn hand in de broek van klager en trok de broek van klager naar beneden en betastte vervolgens het geslachtsdeel van klager. Aangeklaagde trok ook regelmatig de mond van klager open en stak zijn tong naar binnen. Klager herinnert zich dat aangeklaagde vies naar wijn smaakte. Aangeklaagde heeft ook meerdere keren zijn eigen geslachtsdeel in de mond van klager geduwd. Klager moest aangeklaagde bijna wekelijks aftrekken dan wel oraal bevredigen. Ook heeft aangeklaagde regelmatig geprobeerd via de anus van klager naar binnen te dringen. Dat is één keer gelukt. Beklaagde heeft klager toen van achteren gepenetreerd. Klager was toen nog maar 10 of 11 jaar oud en heeft het toen uitgeschreeuwd van de pijn. In de slaapruijnte van aangeklaagde werd klager soms ook helemaal uitgekleejd en moest dan naakt op het bed van aangeklaagde gaan liggen.

2.4. Aangeklaagde dreigde de hulp aan het gezin waar klager toe behoorde op te schorten als klager aan zijn ouders zou vertellen van het seksueel misbruik. Uit liefde voor zijn ernstig zieke moeder, en uit angst voor het mogelijk stoppen van de door de kerk te ontvangen hulp, heeft klager als kind het in die tijd nooit aangedurfd om het misbruik te melden aan wie dan ook.

2.5. De gebeurtenissen uit het verleden hebben het leven van klager zeer sterk negatief beïnvloed. Het misbruik heeft destijds geleid tot gedragsproblemen en concentratieproblemen waar zijn schoolprestaties onder leden. Hij is vanwege zijn gedrag ook onder begeleiding van Bureau Jeugdzorg geweest. Zijn jeugd is hem afgepakt. Klager voelde zich minderwaardig en vies. Ook in zijn volwassen leven heeft het misbruik zijn sporen nagelaten. Hij is zijn gevoel kwijtgeraakt. Hij heeft het zijn eerste vrouw nooit kunnen vertellen. Het heeft eveneens zijn relatie met zijn kinderen en andere familieleden belast. Klager heeft in het verleden een suïcide poging gedaan. Hij is daarop tijdelijk via zijn huisarts onder behandeling geweest bij een psycholoog, maar daar had hij geen goed gevoel bij. Klager heeft last van hartproblemen, ten gevolge van de stress die het misbruik nu nog steeds oplevert, en is tengevolge daarvan arbeidsongeschikt.

2.6. Klager hoopt dat deze klachtenprocedure een bijdrage kan leveren aan het verwerken van hetgeen is gebeurd. Hij acht het van het grootste belang dat seksueel misbruik van kinderen wordt voorkomen en hoopt dat daarvoor een beter systeem wordt opgezet daar waar volwassenen werken met kinderen. Klager komt ook graag in aanmerking voor een financiële genoegdoening van het ondervonden leed. Hij hoopt daarmee iets leuks te kunnen gaan doen met zijn kinderen en hen te laten zien dat hij wel een leuke vader kan zijn.

3. De reactie op de klacht

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Prior provinciaal] geeft in zijn reactie op het klaagschrift aan uitgebreid onderzoek te hebben verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Daaruit zijn geen aanwijzingen gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik. [Prior provinciaal] geeft evenwel aan dat hij - gelet op de gegrond bevonden klacht van [naam] tegen [aangeklaagde], en het authentieke verhaal van klager - het aannemelijk acht dat [aangeklaagde] zich schuldig heeft gemaakt aan het gestelde seksueel misbruik. [Prior provinciaal] geeft aan het van groot belang te vinden dat al het mogelijke wordt gedaan om seksueel misbruik te voorkomen. In zijn schriftelijke reactie nodigt hij klager uit voor een open gesprek.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 2.1 van de Procedure, zoals deze ten tijde van het indienen van de klacht van toepassing was, moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Alhoewel er tientallen jaren zijn verstreken sedert het plaatsvinden van de verweten gedragingen, en aangeklaagde niet kan worden gehoord nu hij is overleden, is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden.

4.4. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Het verhaal van klager wordt voorts ondersteund door de gegrond bevonden klacht die [naam] eveneens tegen [aangeklaagde] heeft ingediend. De inhoud van deze klacht vertoont op gedetailleerde punten overeenkomsten met het verhaal van klager, zowel voor wat betreft de locatie van het misbruik (beneden in de sacristie), als voor wat betreft de manier waarop het misbruik door aangeklaagde werd uitgevoerd (na afloop van de mis met een misdienaar, het tongzoenen en de vieze smaak van witte wijn). De verklaring van de broer van klager ondersteunt eveneens het verhaal van klager.

4.5. Voor de Klachtencommissie is het aannemelijk geworden dat klager in de periode 1960-1966 seksueel is misbruikt door aangeklaagde zoals klager heeft beschreven. Het misbruik bestond eerst uit het betasten van de genitaliën en zoenen, maar onttaardde gaandeweg in het zich moeten uitkleden, tongzoenen, het moeten aftrekken en oraal bevredigen van aangeklaagde en één keer anaal penetreren van klager.

De door klager gestelde wekelijkse frequentie is in de visie van de Klachtencommissie onvoldoende komen vast te staan, maar de Klachtencommissie is ervan overtuigd dat het vorenbedoelde misbruik zeer regelmatig plaatsvond in de periode 1960-1966.

Het feit dat het seksueel misbruik gedurende zes jaren zeer regelmatig plaatsvond in samenhang met het feit dat sprake was van op diverse wijzen binnendringen in het lichaam van klager, brengt de Klachtencommissie er toe het seksueel misbruik als zeer ernstig aan te merken.

4.6. De door klager gestelde chantage door aangeklaagde is naar het oordeel van de Klachtencommissie wegens het ontbreken van enig steunbewijs niet voldoende aannemelijk geworden. De Klachtencommissie is wel van oordeel dat sprake was van machtsmisbruik. Zij wijst in dat kader op de uit de rol van pastoor voortvloeiende gezagsverhouding jegens klager; op het leeftijdsverschil met klager die bovendien nog maar 8 tot 14 jaar oud was; en met name ook op de problematische thuissituatie van het gezin van klager nu moeder ernstig ziek was en het gezin in zekere mate afhankelijk was van hulp van de kerk. Aangeklaagde was hiervan op de hoogte. Aangeklaagde heeft het vertrouwen dat klager en zijn ouders in hem als pastoor stelden, ernstig geschonden. Hij had voor klager en zijn familie een vertrouwenspersoon dienen te zijn.

4.7. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Prior provinciaal] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Orde het leed van klager te erkennen. Tevens heeft hij in zijn schriftelijke reactie op het klaagschrift klager een gesprek aangeboden.

4.8. Voor zover klager genoegdoening wenst in de vorm van een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie daarover niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste zal klager zich kunnen wenden tot de Compensatiecommissie, welke commissie zich zal buigen over het bedrag van een mogelijke vergoeding. Klager zal hiervoor dan te zijner tijd een formulier toegezonden krijgen door het Meldpunt.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de overste van de Orde der Augustijnen de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt en namens de Orde zijn spijt te betuigen over het klager aangedane leed.

Dit advies is vastgesteld op 23 januari 2012 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en mr. P.R.M. van der Ven pr., leden, bijgestaan door mr. E.B. Schaafsma-van Campen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Orde der Augustijnen aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.